

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U001493

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 05-05-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кочугур Ірина Володимирівна

2. Iryna V. Kochuhur

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0004-6984-3265

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 222

Назва наукової спеціальності: Медицина

Галузь / галузі знань: охорона здоров'я

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Медицина

Дата захисту: 25-06-2025

Спеціальність за освітою: Лікувальна справа

Місце роботи здобувача: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, буд. 13, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 8856

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, буд. 13, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, буд. 13, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 76.29.56, 76.29.56.17

Тема дисертації:

1. Оптимізація оптико-функціональних результатів у пацієнтів з віковою катарактою
2. Optimization of optical and functional results in patients with agerelated cataracts

Реферат:

1. Дисертація присвячена вирішенню актуальної проблеми сучасної офтальмології – підвищенню ефективності хірургічного лікування вікової катаракти шляхом удосконалення персоналізованого підходу до вибору інтраокулярної лінзи з урахуванням функціонального стану органа зору, зокрема контрастної чутливості, сферичних аберацій та стану макули. Обґрунтування вибору теми дослідження. Вікова катаракта залишається однією з провідних причин зниження зору в осіб старших вікових груп у всьому світі, зокрема у країнах з прогресуючим старінням населення. За оцінками ВООЗ, близько 94 мільйонів людей у світі мають катаракту, як основну причину сліпоти, при цьому більшість із них проживає у країнах з низьким і середнім рівнем доходу (Feng, L. et al., 2022). Хірургічне лікування катаракти, а саме факоемулсіфікація із заміною кришталика на інтраокулярну лінзу, є найчастішою офтальмологічною операцією в світі (Zhang, L. et al., 2021). Однак, попри значний технічний прогрес у проведенні втручання, не всі пацієнти після операції задоволені

результатом. Хоча сучасні методи факоемулсифікації дозволяють ефективно усувати помутніння кришталика, відновлення анатомічної прозорості не завжди гарантує високу якість зору. Клінічні спостереження показують, що до 25% пацієнтів після успішної факоемулсифікації можуть скаржитися на зниження чіткості зображення, погіршення зору в умовах слабкого освітлення, втома очей та зниження зорового комфорту, навіть за умови досягнення високої максимально коригованої гостроти зору. Це пов'язано з тим, що стандартна візометрія не охоплює весь спектр функціональних порушень, які супроводжують вікові зміни в оптичній системі ока (Wan, Y. et al., 2020; Ang, R. E. T. et al., 2023). На сьогодні функціональні результати лікування катаракти оцінюються не тільки за гостротою зору, а й за такими показниками, як контрастна чутливість, рівень сферичних аберацій, стійкість зорового сприйняття у складних умовах освітлення. Особливу роль у цьому процесі відіграють біометричні параметри ока, стан макули, особливо в макулярній та фовеальній зонах, та вибір типу ІОЛ. Зміни в сітківці, навіть незначні, можуть суттєво впливати на відновлення зору після операції (Paulsen, A. J. et al., 2021). Особливу увагу заслуговує контрастна чутливість як важливий, але часто недооцінюваний показник функціонального зору. На відміну від стандартної візометрії, яка визначає здатність пацієнта розрізняти деталі при максимальному контрасті, контрастна чутливість дозволяє оцінити, наскільки добре пацієнт бачить об'єкти на фоні зниженої контрастності – умови, які більш наближені до реального життя. Саме тому її включення до перед- та післяопераційного моніторингу має суттєве значення для прогнозування задоволеності результатом хірургічного лікування. З іншого боку, відновлення зору у пацієнтів із віковою катарактою залежить не лише від типу ІОЛ, але й від часу, коли було прийнято рішення про операцію. Часто хворі звертаються пізно, коли вже наявні зміни макулярної структури, що обмежують функціональний потенціал відновлення зору. Тому надзвичайно важливим є створення клінічних інструментів, які дозволяють передбачити, в яких випадках операція буде найбільш ефективною, навіть при відносно високих значеннях передопераційної гостроти зору. Особливої уваги заслуговує взаємозв'язок між типом імплантованої ІОЛ (сферичної чи асферичної), характером змін контрастної чутливості та ступенем аберацій. На думку низки авторів (Stanojčić, N. et al., 2020; Ke, S. et al., 2023), імплантація асферичних ІОЛ дозволяє зменшити сферичні аберації та поліпшити контрастну чутливість, особливо у пацієнтів з інтактною макулою. Сучасні дослідження також підкреслюють значення стану сітківки, як фактора прогнозу візуальних результатів. Крім того, зміна технологій у сфері візуалізації, особливо поширення оптичної когерентної томографії (ОКТ), дозволяє з високою точністю оцінювати стан макули та виявляти мінімальні структурні зміни, які не завжди доступні для діагностики іншими методами. Це, у свою чергу, формує нові підходи до оцінки рівня ризиків та прийняття клінічних рішень щодо вибору оптимального терміну операції та типу ІОЛ. Врахування таких чинників, як товщина фовеолярної зони, щільність пігментного епітелію, а також взаємозв'язок між макулярною морфологією та контрастною чутливістю, набуває принципового значення для прогнозування результатів лікування (Deshpande, R. et al., 2022).

2. The dissertation is devoted to solving an urgent problem of modern ophthalmology - increasing the effectiveness of surgical treatment of age-related cataracts by improving a personalized approach to the choice of intraocular lens, taking into account the functional state of the organ of vision, in particular contrast sensitivity, spherical aberrations and macular condition. The rationale for choosing the research topic. Age-related cataracts remain one of the leading causes of visual impairment in older adults worldwide, particularly in countries with progressive population aging. According to WHO estimates, about 94 million people worldwide have cataracts as the main cause of blindness, with the majority of them living in low- and middle-income countries (Feng, L. et al., 2022). Surgical treatment of cataracts, namely phacoemulsification with the replacement of the lens with an intraocular lens, is the most common ophthalmic surgery in the world (Zhang, L. et al., 2021). However, despite significant technical progress in the intervention, not all patients are satisfied with the result after surgery. Although modern methods of phacoemulsification can effectively eliminate lens opacities, the restoration of anatomical transparency does not always guarantee high quality of vision. Clinical observations show that up to 25% of patients after successful phacoemulsification may complain of decreased image clarity, poor low-light vision, eye fatigue and decreased visual comfort, even if they achieve high maximum corrected visual acuity. This is

due to the fact that standard visometry does not cover the full range of functional disorders that accompany age-related changes in the optical system of the eye (Wan, Y. et al., 2020; Ang, R. E. T. et al., 2023). Today, the functional results of cataract treatment are assessed not only by visual acuity, but also by such indicators as contrast sensitivity, spherical aberration level, and stability of visual perception in difficult lighting conditions. A special role in this process is played by the biometric parameters of the eye, the condition of the macula, especially in the macular and foveal zones, and the choice of optical design of the IOL. Changes in the retina, even minor ones, can significantly affect the recovery of vision after surgery (Paulsen, A. J. et al., 2021). Contrast sensitivity deserves special attention as an important but often underestimated indicator of functional vision. Unlike standard visometry, which determines a patient's ability to distinguish details at maximum contrast, contrast sensitivity allows you to assess how well a patient sees objects against a background of reduced contrast - conditions that are closer to real life. That is why its inclusion in pre- and postoperative monitoring is essential for predicting satisfaction with the result of surgical treatment. On the other hand, vision restoration in patients with age-related cataracts depends not only on the type of IOL, but also on the time when the decision to undergo surgery was made. Often, patients seek treatment late, when changes in the macular structure are already present, limiting the functional potential of vision restoration. Therefore, it is extremely important to create clinical tools that allow predicting in which cases the operation will be most effective, even with relatively high preoperative visual acuity. Special attention should be paid to the relationship between the type of implanted IOL (spherical or aspherical), the nature of changes in contrast sensitivity and the degree of aberrations. According to a number of authors (Stanojic, N. et al., 2020; Ke, S. et al., 2023), implantation of aspherical IOLs can reduce spherical aberrations and improve contrast sensitivity, especially in patients with an intact macula. Modern research also emphasizes the importance of retinal condition as a factor in predicting visual outcomes. In addition, changes in imaging technologies, especially the spread of optical coherence tomography (OCT), allow for high accuracy in assessing the condition of the macula and detecting minimal structural changes that are not always available for diagnosis by other methods. This, in turn, creates new approaches to risk stratification and clinical decision-making regarding the optimal timing of surgery and type of IOL. Taking into account factors such as foveal thickness, pigment epithelial density, and the relationship between macular morphology and contrast sensitivity is of fundamental importance for predicting treatment outcomes (Deshpande, R. et al., 2022).

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Кочугур І. Вплив імплантації сферичних та асферичних інтраокулярних лінз на функціональні показники зору. Український науково-медичний молодіжний журнал. 2024; 149(3), 122-127.
[https://doi.org/10.32345/USMYJ.3\(149\).2024.122-127](https://doi.org/10.32345/USMYJ.3(149).2024.122-127)
- Кочугур І., Жабоедов Д. Особливості контрастної чутливості у пацієнтів з віковою катарактою. Український науково-медичний молодіжний журнал. 2024; 150(4), 80-88.
[https://doi.org/10.32345/USMYJ.4\(150\).2024.80-88](https://doi.org/10.32345/USMYJ.4(150).2024.80-88)
- Жабоедов Д.Г., Кочугур І.В. Прогностична модель підвищення якості зору після факоемульсифікації катаракти. Архів офтальмології України. 2024; 12(3), 149-155.
<https://doi.org/10.22141/2309-8147.12.3.2024.385>

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0120U100810; 0124U001419

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Жабоедов Дмитро Геннадійович
2. Dmytro H. Zhaboiedov

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.01.18

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4212-8403

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, буд. 13, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Денисюк Ольга Юріївна
2. Olga Y. Denysiuk

Кваліфікація: к. мист., доцент, 17.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8196-8608

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесенський узвіз, буд. 20, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Рудичева Ольга Анатоліївна
2. Olga A. Rudicheva

Кваліфікація: к.мед.н., доц., 14.01.18

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9568-7228

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Запорізький державний медико-фармацевтичний університет

Код за ЄДРПОУ: 45030873

Місцезнаходження: пр-т Маяковського, буд. 26, Запоріжжя, Запорізький р-н., 69035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гребень Наталія Костянтинівна
2. Nataliya K. Greben

Кваліфікація: к.мед.н., доц., 14.01.18

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0001-9049-6374

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, буд. 13, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Скрипниченко Інна Дмитрівна
2. Inna D. Skrypnychenko

Кваліфікація: к.мед.н., доц., 14.01.18

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0001-3749-7474

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, буд. 13, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Скрипник Рімма Леонідівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Скрипник Рімма Леонідівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Паливода Роман

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна